

A vaddisznók sertéspestis fertőzöttsége elleni védekezésről --- 2008. szeptember

Az Európai Unió Bizottsága 2008/631/EK határozatával 2008. augusztus 1-től Borsod-Abaúj-Zemplén megye nyugati részét hivatalosan is a vaddisznók klasszikus sertéspestisével (a továbbiakban: vaddisznó-sertéspestis) fertőzött régiók közé sorolta. A vaddisznó-sertéspestissel fertőzötté nyilvánított megfigyelési zónát a Heves és a Nógrád megyei megyehatár, a szlovák-magyar államhatár, a 26-os főút, az M30-as és az M3-as (E71) autópályák határolják. A megfigyelési zónába 71 település közigazgatási területe és 33 vadászatra jogosult társaság szabad vadászterülete tartozik.

A vaddisznó-sertéspestis elleni védekezés rendjét európai uniós és hazai jogszabályok állapították meg: 2001/89/EK tanácsi irányelv 15-16. cikkei, a 75/2002.(VIII.16.) FVM rendelet 17-18. §-ai.

Az Európai Unió Bizottságának 2008/674/EK határozata értelmében a vaddisznó-sertéspestissel fertőzötté nyilvánított Heves és Borsod megyei régiókban ugyanazokat a védekezési eljárásokat kell alkalmazni, mint amelyeket Nógrád és Pest megyére korábban meghatároztak.

A Borsod megyei megfigyelési zónába tartozó vadászatra jogosultak a megyei igazgató főállatorvos által kiadott körlevélből és közigazgatási határozatból értesültek teendőikről, valamint 2008. július 29-én egy tájékoztató értekezleten ismertették a vaddisznók vizsgálatával kapcsolatos feladatokat.

A megyében vadbegyűjtő helyet (hűtőkonténert, hűtőkamrát) működtető vadfelvásárló és vadfeldolgozó cégek is tájékoztatást kaptak a vaddisznó-sertéspestissel fertőzötté nyilvánított területen követendő szigorított vizsgálati rendről.

A vaddisznó-sertéspestis elleni védekezés az észak-magyarországi régióban várhatóan több évet vesz igénybe. A hatósági járványügyi intézkedések célja a vaddisznó-állományokban jelenlévő fertőzés pontos felmérése, a felismert fertőzési góccok esetében a fertőzés helyhez kötése, valamint a vaddisznó-sertéspestis házi sertésekre való áttérjedésének megelőzése.

A magyar központi állategészségügyi hatóság a vaddisznó-állományok gyérítésén, valamint a fertőzés terjesztésében és fenntartásában legfontosabb szerepet játszó 4-12 hónapos korosztály szelektív vadászatán alapuló védekezési programot terjesztet be Brüsszelbe. A vaddisznók csalétekbe rejtett, gyengített virulenciájú, élővírust tartalmazó vakcinával történő immunizálása jelenleg nem előírás. Ehhez tartozik, hogy az Európai Unió Bizottságának 2008/686/EK határozata Szlovákiában is kiterjesztette a vaddisznó-sertéspestissel fertőzött régió határait nyugati és keleti irányban. Megyénk szempontjából lényeges, hogy a rimaszombati járásban is kötelező a vaddisznó-sertéspestis felszámolására és az ún. sürgősségi vakcinázásra vonatkozó program végrehajtása.

A hazai védekezési programmal együtt járó korlátozó intézkedések eltérő nem egyformán érintik a fertőzött zónában működő vadászatra jogosultakat, attól függően, hogy „vaddisznós” vagy „nem vaddisznós” vadászterülettel rendelkeznek-e.

A Borsod megyei fertőzött zónában működő vadászatra jogosultakat érintő fontosabb követelmények közül néhányat kiemelünk:

A vaddisznó-sertéspestissel fertőzötté nyilvánított, megfigyelési zónában működő vadászatra jogosultaknak (a továbbiakban: vadásztársaságoknak) *ki kell jelölniük egy kapcsolattartó személyt*, aki a vaddisznók vizsgálatával összefüggő feladatokat felügyeli és koordinálja. E

személy nevét, címét és telefonszámát írásban be kell(ett) jelenteni a megyei főállatorvos hivatalának (3501 Miskolc, Pf.: 62., fax: 06-46-342-023).

Az elhullott, a betegség tünetei miatt kilőtt, vagy az országúton elütött vaddisznókat sertéspestis kizárása vagy megállapítása céljából laboratóriumi vizsgálatnak kell alávetni a területileg illetékes hatósági/jogosult állatorvos (a továbbiakban: *hatósági állatorvos*) utasítása szerint.

Valamennyi elejtett vaddisznóból kötelező a sertéspestisre irányuló laboratóriumi vizsgálatok elvégzése, amelyhez a vadásznak vér- és mandulamintát kell gyűjtenie.

A laboratóriumi vizsgálat alá vont vaddisznók legalább 20%-át olyan állatok képezzék, amelyek az 1 évnél fiatalabb korosztályba tartoznak.

A mintavételt az elejtés helyén, kivételes esetben a vadbegyűjtő helyen kell végrehajtani.

A vér- és mandulamintákat a kitöltött mintaazonosító lapokkal együtt a vadásznak kell a területileg illetékes hatósági állatorvoshoz eljuttatnia vagy ez utóbbi feladatot – a vadásztársasággal való előzetes megállapodás alapján – a vadbegyűjtő hely kezelője látja el.

Vizsgálati minta nélkül, mintaazonosító lap nélkül, vagy vizsgálatra alkalmatlan mintával beszállított vaddisznó testek, továbbá a kötelező laboratóriumi vizsgálat alól elvont vaddisznó testek állami kártalanítás nélkül kerülnek elkobzásra és megsemmisítésre.

Egyéni vadászat

A vadbegyűjtő hellyel (vadfelvásárló céggel) szerződéses kapcsolatban álló vadásztársaságok tagjai által elejtett vaddisznó(k) testét a zsigerelést követően a vadbegyűjtő helyre kell szállítani hűtve tárolás céljából. *Jelenleg probléma*, hogy nem mindegyik vadfelvásárló cég tudja biztosítani vadbegyűjtő helyein a vadászok által saját célra (kompetencia) elejtett vaddisznók hűtve tárolását a befogadó kapacitás korlátai miatt.

Annak a vadásztársaságnak, amelyiknek nincs szerződése vadfelvásárló céggel, magának kell megteremtenie a saját célra elejtett vaddisznók (vagy darabolt vaddisznó testek) hűtve tárolásának technikai feltételeit, továbbá az állati hulladékok elkülönített tárolásáról is gondoskodnia kell. Vadásztársasági hűtőkamra kihelyezése, nagyobb méretű hűtőszekrény /fagyasztó szekrény beállítása vagy bértárolás erre engedélyezett helyen jelenthet megoldást a problémára.

Az emberi fogyasztásra alkalmatlan és műanyag fóliazsákba helyezett állati hulladékot (gyomor-bélcsatorna, lábvégek stb.) a vadbegyűjtő helyen csak akkor lehet leadni, ha erre az átvétel és az elkülönített tárolás feltételei már adóttak.

Az elejtett vaddisznó élelmiszernek minősülő teste azonos légtérben (azonos hűtőkamrában, hűtőtárolóban) *nem tárolható együtt* az állati hulladékkal.

A vadfeldolgozó üzemeket és a vadbegyűjtő helyet működtető cégeket írásban tájékoztattuk a központi (főhatósági) döntésből eredő, őszi teendőkre.

Ameddig az egyéni vadászat során elejtett vaddisznókból származó hulladékok átvételének és tárolásának nincsenek meg a technikai feltételei a vadbegyűjtő helyen vagy a vadásztársaság által létesített, kijelölt helyen, addig ezen hulladékok elásás útján való megsemmisítését az állategészségügyi hatóság kénytelen eltérni. *A helyszíni elásás természet- és környezetvédelmi értéket, érdeket nem sérthet*, ezért a vadásztársaság képviselője a Bükki Nemzeti Park természetvédelmi őrszolgálatán keresztül tájékozzék a vadászterületükön lévő védett területrészekről, védett élőhelyekről.

A fertőzött zónában elejtett vaddisznókat csak a zónában lévő vadbegyűjtő helyeken lehet leadni.

A saját célra elejtett vaddisznó a fertőzött zónából csak a sertéspestisre *negatív* laboratóriumi eredmény kézhezvétele után szállítható ki.

A vadbegyűjtő helyen vagy erre engedélyezett, más helyen hűtve tárolt vaddisznó testének *felhasználásáról* a vér- és mandulaminták laboratóriumi vizsgálati eredménye alapján az illetékes *hatósági állatorvos dönt.*

Állami költségen, 1. kategóriájú állati hulladékként ártalmatlanításra kerülnek: az elejtett, egészséges vaddisznó(k) emberi fogyasztásra alkalmatlan részei, a virológiai és a szerológiai vizsgálat során pozitív eredményt adó vaddisznó testek, továbbá a virológiai vizsgálat során pozitív eredményű vaddisznó testekkel érintkezett (szomszédos) vaddisznó testek is.

A fertőzött vaddisznó testek megsemmisítése ügyében a megyei főállatorvos hivatala jár el, míg a vadbegyűjtő helyre vagy a vadásztáraság által kijelölt és felügyelt helyre leadott, elkülönítve tárolt állati hulladék elszállításáról és ártalmatlanításáról – a gyűjtő hely kezelőjének bejelentése alapján – az illetékes kerületi hatósági főállatorvos intézkedik. Az állati hulladék elszállítása és ártalmatlanítása (megsemmisítése) állami költségen történik.

Tilos vaddisznóból származó bármilyen hulladékot /nyesedéket sertéstartónak kiadni vagy azt házi sertéssel megetetni!

A vaddisznó leadásakor tisztítani és fertőtleníteni kell minden olyan eszközt és anyagot, amely az elejtett vaddisznók szállításánál és hűtve tárolásánál szennyeződhetett (a szállító jármű rakfelületét, a közreműködő személyek ruházatát, kezét, lábbelijét).

A vaddisznó trófeákat olyan (hő)kezelésnek kell alávetni, amely a sertéspestis vírusát is elpusztítja.

Társasvadászatok

A társasvadászatok szervezését legalább három munkanappal korábban és írásban (postai levélben vagy faxon) be kell jelenteni a vadászterület helye szerint illetékes hatósági főállatorvosnak, aki a mintavételek és a teríték ellenőrzésére hatósági állatorvost jelöl(het) ki.

Kerületi főállatorvosi hivatalok:

3780 Edelény, István király u. 54., tel./fax: 06-48-512-295

3525 Miskolc, Dóczy József . u. 6. tel./fax: 06-46-530-480

3400 Mezőkövesd, Marx K. u. 1.

A társasvadászatra vonatkozó bejelentésnek tartalmaznia kell a vadászat időpontját, annak a településnek nevét, amelynek határában történik és a teríték várható színhelyét.

A társasvadászatokot követően a teríték színhelyén a hulladékot össze kell gyűjteni és a helyszínt erre engedélyezett fertőtlenítő szerrel le kell permetezni.

A *társasvadászat* során elejtett vaddisznók emberi fogyasztásra alkalmatlan szervei (belsősegei) a műanyag fóliazsákok helyett könnyen tisztítható és fertőtleníthető, fedett tartályokba / konténerekbe is összegyűjthetők, amelyekből átrakodás után az állati hulladék feldolgozására jogosult üzem szállítja el az állati hulladékot ártalmatlanításra.

E hulladékokat a megyei főállatorvos hivatala szállíttatja el állami költségen, a társasvadászatot követő egy-két munkanapon belül.

Az elejtett vaddisznók mintavételezése a vadászok feladata (az egyéni vadászatnál leírt módon).

A vadfelvásárló cégeknek leadásra szánt lőtt vadat a fertőzött zónán belül lévő vadbegyűjtő helyre kell szállítani, és ezek tárolása a laboratóriumi vizsgálat végéig itt történik vagy erre külön engedéllyel rendelkező vadfeldolgozók e testeket vadfeldolgozó üzemük elkülönítő hűtőjébe a körjáráttal elszállíthatják. Ez utóbbi esetben a megyei főállatorvos hivatala értesíti a vadfeldolgozó üzemet felügyelő hatósági állatorvost a vizsgálati eredményekről.

A saját célra (kompetencia) elejtett vaddisznók testének hűtve tárolásáról – a sertéspestisre vonatkozó laboratóriumi vizsgálati eredmények megérkezéséig – a vadásztársaság köteles gondoskodni. Ezen lőtt vadak felhasználásáról a tárolás helye szerint illetékes hatósági állatorvos dönt.

Jelenleg a vér-és mandulaminták Budapestre történő szállítását, heti két alkalommal (kedden és csütörtökön délelőtt 10.00 órakor) a megyei főállatorvosi hivatal biztosítja. Szeptember második felétől várható, hogy a hét első négy munkanapján, naponta futárszolgálattal juttatjuk el a mintákat Budapestre. Lényeges, hogy minden mintához állatorvosi vizsgálati megrendelő szükséges, a mintaazonosító lapon az adatok rögzítése a valóságnak megfelelően és a nagyvad-azonosító jel minden számjegyét pontosan írják le.

A fenti feladatok végrehajtása minden közreműködőtől türelmet, odafigyelést, lelkiismeretes végrehajtást igényel!

dr. Hajtós István